

Valorizacija dvoraca Sjeverne Hrvatske na primjeru dvorca Drašković

Čić, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:484734>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-10**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet za interdisciplinarnu talijansku i kulturološku studiju

PETRA ČIĆ

VALORIZACIJA DVORACA SJEVERNE HRVATSKE NA PRIMJERU
DVORCA DRAŠKOVIĆ

Završni rad

Pula, 2021.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet za interdisciplinarnu talijansku i kulturološku studiju

PETRA ČIĆ

VALORIZACIJA DVORACA SJEVERNE HRVATSKE NA PRIMJERU
DVORCA DRAŠKOVIĆ

Završni rad

JMBAG: 0303074799

Studijski smjer: Kultura i turizam

Predmet: Posebni oblici turizma

Znanstveno područje: Interdisciplinarnu znanosti

Mentor: doc. dr. sc. Nataša Urošević

Pula, 2021.

SADRŽAJ

UVOD	1
1. DVORCI SJEVERNE HRVATSKE	2
1.1. Povijesni razvoj dvoraca Sjeverne Hrvatske.....	2
1.1.1. Stilska i arhitektonska obilježja dvoraca.....	3
1.1.2. Propadanje dvoraca.....	3
1.1.3. Važnost očuvanja dvoraca i perivoja	4
1.2. Analiza trenutnog stanja dvoraca Sjeverne Hrvatske.....	5
1.2.1. Veliki Tabor	5
1.2.2. Dvorac Trakošćan	6
1.2.3. Dvorac Miljana	6
1.2.4. Klenovnik.....	7
1.2.5. Dvorac Maruševac	8
1.3. Projekt „100 dvoraca Sjeverne Hrvatske“	9
2. EUROPSKI PRIMJERI DOBRE PRAKSE VALORIZACIJE DVORACA	11
2.1. Dvorac Neuschwanstein.....	11
2.2. Dvorac Frederiksborg	12
2.3. Dvorac Chambord.....	14
3. TURISTIČKA VALORIZACIJA DVORCA DRAŠKOVIĆ	15
3.1. Pojmovno određenje valorizacije.....	15
3.2. Nastanak dvorca Drašković	15
3.3. Analiza trenutnog stanja.....	16
3.4. Mogućnosti za razvoj i valorizaciju	18
3.5. Istraživanje preferencija i potreba potencijalnih posjetitelja.....	20
3.5.1. Rezultati istraživanja.....	20
3.5.2. Analiza rezultata istraživanja	29
4. ZAKLJUČAK	32
POPIS LITERATURE	33
POPIS SLIKA.....	36
PRILOZI	37
SAŽETAK	43
SUMMARY	44

UVOD

Dvorci Sjeverne Hrvatske predstavljaju specifičnu i iznimno vrijednu kulturno-povijesnu i graditeljsku baštinu tog područja, te su iz tog razloga važan dio kulturnog nasljeđa Republike Hrvatske. Kako bi se u Hrvatskoj smanjila sezonalnost i koncentracija turizma na obalni pojas, važan korak je upravo intenzivniji razvoj turizma kontinentalne Hrvatske koja je bogata kulturno-povijesnom i prirodnom baštinom. Iz tog razloga, cilj i svrha ovog rada je istražiti i prikazati važnost ali i mogućnosti valorizacije dvoraca i perivoja Sjeverne Hrvatske na primjeru dvorca Drašković u Velikom Bukovcu. Za ovo istraživanje korištene su induktivna metoda, metoda analize, metoda deskripcije te metoda anketiranja. Također, korišteni su sekundarni podaci, odnosno knjige, internet te članci i zbornici radova.

Rad se sastoji od tri poglavlja. Prvo poglavlje bavi se povijesnim razvojem dvoraca, navode se njihova stilska i arhitektonska obilježja, što je izrazito važno za prepoznavanje njihove vrijednosti. Također, spomenut će se i razdoblje propadanja dvoraca te važnost njihova očuvanja i valorizacije. U drugom poglavlju analizira se trenutno stanje dvoraca Sjeverne Hrvatske prema odabranim dvorcima. Odabrani su dvorci Veliki Tabor i Trakošćan koji su otvoreni za posjetitelje i turistički su valorizirani, te dvorci Miljana, Klenovnik i Maruševac koji nemaju turističku namjenu. U ovom se poglavlju spominje i važnost projekta „100 dvoraca Sjeverne Hrvatske“ čiji je cilj obnova i valorizacija zapuštenih dvoraca tog područja. Treće je poglavlje namijenjeno analizi europskih primjera dobre prakse valorizacije dvoraca, a odabrana su tri najpoznatija dvorca Europe. Četvrto poglavlje se bavi valorizacijom dvorca Drašković u Velikom Bukovcu, gdje će se ukratko objasniti pojam valorizacije te trenutno stanje i funkcija dvorca, a na temelju toga navest će se i mogućnosti njegove valorizacije. U zaključnom poglavlju predstavljeno je istraživanje vezano za želje i potrebe potencijalnih turista kako bi se pobliže prikazala važnost valorizacije i turistički razvoj kulturnih dobara, u ovom slučaju dvoraca na području Sjeverne Hrvatske.

Na temelju analize cjelokupnog rada i rezultata istraživanja, u zaključku će se potvrditi ili opovrgnuti hipoteza ovoga rada koja glasi: „dvorac Drašković ima veliki potencijal za razvoj održivog turizma i turističku valorizaciju“.

1. DVORCI SJEVERNE HRVATSKE

Dvorci Sjeverne Hrvatske smješteni su na području triju županija; Krapinsko-zagorske, Varaždinske i Međimurske županije. Sjeverna Hrvatska broji otprilike 180 dvoraca i kurija, a najveći broj dvoraca nalazi se u Hrvatskom zagorju. Samo nekolicina dvoraca i perivoja je revitalizirana ili turistički valorizirana.

Najpoznatiji dvorac Sjeverne Hrvatske je svakako dvorac Trakošćan u Hrvatskom zagorju kojeg godišnje posjeti oko 40.000 posjetitelja. Osim dvorca Trakošćan još je nekoliko njih koji su otvoreni za posjete, dok su ostali dvorci zanemareni i propadaju. Dvorci sjeverne Hrvatske, kao što je navedeno, imaju veliki turistički potencijal, a njihova valorizacija te turističko pozicioniranje bili bi od brojnih koristi ne samo za Sjevernu Hrvatsku i lokalno stanovništvo, već i za turizam cijele Hrvatske te održivost njenih destinacija.

1.1. Povijesni razvoj dvoraca Sjeverne Hrvatske

Prvi dvorci su se počeli graditi na području Hrvatskog zagorja krajem 16. i početkom 17. stoljeća nakon poraza Turaka kod Siska 1593. godine, što je rezultiralo povoljnim društveno-ekonomskim i političkim prilikama. Nakon poraza Turaka kod Beča 1683. godine, oslobođanja Slavonije te protjerivanja Turaka južno od Save, počinje intenzivnija gradnja dvoraca i kurija diljem Sjeverne Hrvatske. 18. stoljeće pokrenulo je masovnu gradnju dvoraca, tvrđava, crkava te samostana u baroknom stilu.

Dvorci su se koristili kao ladanjsko prebivalište tadašnjih vlasnika, odnosno plemstva, feudalaca, vlastele te aristokracije. Bili su sjedišta posjeda u kojima se tim posjedom upravljalo, ali također su bili i mjesto stanovanja i boravka vlasnika. Dvorac, osim zgrade za stanovanje čine i perivoj dvorca, te gospodarske zgrade, vrtovi te okoliš koji mu pripada. Najviše dvoraca izgrađeno je na području Hrvatskoga zagorja. Hrvatski dvorci se ne razlikuju puno od europskih, no naši su skromniji. To potvrđuje i činjenica da su se dvorci u Hrvatskoj gradili za nisko i visoko plemstvo, za razliku od raskošnih kraljevskih dvoraca u Europi. Dvorci Hrvatskoga zagorja prvi su takve vrste arhitekture na Balkanu, što također dokazuje njihovu iznimnu vrijednost.¹

¹Obad-Šćitaroci, M., (1991.) *Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja*, Zagreb: Školska knjiga, str. 15.

1.1.1. Stilska i arhitektonska obilježja dvoraca

U prvoj polovici 17. stoljeća izgrađeno je nekoliko ranobaroknih dvoraca koji su prepoznatljivi po trjemovima i galerijama sa slikovitim arkadama u unutrašnjim dvorištima, dok su dvorci u drugoj polovici 17. stoljeća te početkom 18. stoljeća itekako podlegli srednjoeuropskoj arhitekturi. To je razdoblje kada je izgrađen najveći broj dvoraca u Sjevernoj Hrvatskoj. Razvoj baroknih dvoraca trajao je do kraja 18. stoljeća, a početkom 19. te u prvoj polovici 20. stoljeća krenula je afirmacija klasicizma čija su obilježja portici i altane te kupole i lođe. Osim baroka i klasicizma, vidljiva je i pojava historicizma te romantizma (Trakošćan).

Dvorci Sjeverne Hrvatske najčešće su bili građeni kao jednokatne ili dvokatne građevine, gdje je prizemlje bilo namijenjeno posluži, a na gornjim katovima obitavali su vlasnici. Na gornjem katu najčešće se nalazila palača (velika soba, dvorana za primanje, salon) te spavaonice, gostinjske sobe i dnevni boravci. Bitno arhitektonsko obilježje dvoraca je kapela. U većim dvorcima ona se prostirala kroz dva kata, dok je u manjim dvorcima smještena na katu ili u perivoju. Unutrašnjost dvoraca Sjeverne Hrvatske je ukrašena štukaturnim ukrasima po svodovima i stropovima, drvenim lamperijama te zidnim slikama, od kojih su najvrijednije rokoko zidne slike koje se nalaze u salonima Miljane te slike s mitološkim bićima u dvorcu Gornja Bistra. Originalni namještaj je očuvan u samo dva dvorca, a nekoliko ih ima očuvane i kaljeve peći koje imaju iznimnu povijesnu vrijednost.²

1.1.2. Propadanje dvoraca

Provođenjem agrarne reforme i ukidanjem kmetstva 1848. godine, plemstvo se osiromašuje, a kao posljedica siromaštva dvorci i perivoji polako propadaju. Neki dvorci su tada prodani i prenamijenjeni (Klenovnik, Novi Marof, Oroslavlje). Veliki broj dvoraca stradao je za vrijeme Drugog svjetskog rata kada su dvorci bili nacionalizirani, a njihovi vlasnici su polako počeli napuštati područje. U poslijeratnim godinama dvorci su zbog napuštenosti i dotrajalosti počeli propadati, a nekoliko njih koji su tada dobili drugu namjenu (bolnica, muzej, socijalna

² Ibid str. 15-17.

ustanova) su još uvijek u vrlo dobrom stanju. Dvorci Bajnski dvori, Oroslavlje Donje, Maruševce te Veliki Bukovec, naknadno su vraćeni vlasnicima te trenutno nemaju nikakvu funkciju.³

1.1.3. Važnost očuvanja dvoraca i perivoja

Dvorci Sjeverne Hrvatske su u prošlosti bili žarišta kulturnog, političkog, društvenog i gospodarskog života te kao takvi imaju iznimnu kulturno-povijesnu vrijednost. Važnost obnove i očuvanja dvoraca može se promatrati sa različitih gledišta, npr. kulturno-povijesnog, konzervatorskog, arhitektonsko-pejzažnog, gospodarsko-poduzetničkog i naravno turističkog. Iz tog razloga, pri očuvanju, obnovi ili revitalizaciji dvoraca i perivoja važno je poštivati kriterije namjene i paziti na vrijednost same građevine.⁴

Sjeverna Hrvatska ima veliki broj napuštenih dvoraca na relativno malom prostoru, što podrazumijeva osmišljavanje i izradu strategije za obnovu i revitalizaciju dvoraca koja će biti vođena evidencijom svih građevina, ocjenom njihovog građevinskog stanja te prihvatljivosti namjene. Što se tiče problematike obnove, svakako valja spomenuti financiranje jer su za obnovu povijesnih građevina potrebna veća ulaganja. Isto tako, velik broj dvoraca je vraćen vlasnicima, tj. njihovim obiteljima te su zbog manjka financija za obnovu ili nezainteresiranosti podložni propadanju.⁵

Što se tiče očuvanja i obnove iz turističkog gledišta, dvorci i perivoji Sjeverne Hrvatske imaju veliki potencijal za razvoj specifičnih oblika turizma poput kulturnog turizma, ekoturizma i održivog turizma, sportsko-rekreacijskog, ruralnog i mnogih drugih. Obnovom i revitalizacijom dvoraca ali i spajanjem dvoraca u jedan kompletan turistički proizvod (kulturne rute) obogatila bi se naša turistička ponuda, intenzivirao razvoj održivog turizma te potencijalno smanjila sezonalnost.

³ Ibid str. 18.

⁴ Obad-Šćitaroci, M., Bojanić-Obad-Šćitaroci, B. (2006.) *Kriteriji vrednovanja dvoraca – odabir najvrijednijih hrvatskih dvoraca*, str. 147.

⁵ Obad-Šćitaroci, M., (1991.) *Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja*, Zagreb: Školska knjiga, str. 19.

1.2. Analiza trenutnog stanja dvoraca Sjeverne Hrvatske

U ovom dijelu rada prikazat će se nekoliko dvoraca Sjeverne Hrvatske, njihovo trenutno stanje i funkcija. Kao što je navedeno, Sjeverna Hrvatska ima bogatu povijest te izrazito vrijedno kulturno nasljeđe, no od 180 dvoraca i kurija na tom području, nedovoljno je primjera njihove revitalizacije i obnove. Odabrano je pet dvoraca, od kojih su Veliki Tabor i Trakošćan otvoreni za posjetitelje, obnovljeni, te se koriste u kulturne i turističke svrhe. Dvorci Veliki Tabor i Trakošćan odabrani su kao primjer dobre prakse valorizacije i revitalizacije dvoraca na tom području. Dvorac Miljana je obnovljen ali je zatvoren za posjetitelje, dok je Klenovnik već godinama prenamijenjen u bolnicu. Posljednji je dvorac Maruševac koji je izrazito vrijedan, ali je zapušten, kao i većina ostalih. Na ovim primjerima pobliže će se prikazati vrijednost i važnost očuvanja i obnove ne samo navedenih, već svih dvoraca na području Sjeverne Hrvatske.

1.2.1. Veliki Tabor

Dvorac Veliki Tabor smješten je na vrhu Kosničkog Huma, mjesta u Hrvatskom zagorju na 333 metara nadmorske visine. U 15. stoljeću sagrađena je utvrda, a u 17. stoljeću s dogradnjama sagrađen je dvorac u sadašnjem obliku. Dvorac su od 15. stoljeća posjedovale mnoge obitelji, no njime je najduže vladala obitelj Rattkay. Obitelj Rattkay je u to vrijeme osim Velikog Tabora gospodarila i s još nekoliko dvoraca na tom području. Nakon smrti posljednjeg Rattkaya, dvorac je često mijenjao vladare, sve dok 1945. godine nije postao narodnom imovinom. Tada je dvorac koristio kao poljoprivredno skladište i kao sušionica mesa, a obnavljali su se samo najugroženiji dijelovi dvorca. 80-ih godina prošlog stoljeća počelo se aktivnije raditi na revitalizaciji dvorca, a 2003. godine Veliki Tabor postaje dio Muzeja Hrvatskoga zagorja, te se uz financiju pomoć Ministarstva kulture Republike Hrvatske kreće u ozbiljniju obnovu.⁶

Što se tiče izgleda dvorca, većim dijelom je očuvan izvorni oblik, a ulaz u dvorac su tijekom godina najviše dograđivali i mijenjali. Danas je dvorac otvoren za posjetitelje, a turistički je interesantan i zbog održavanja različitih izložbi u muzeju, održavanja radionica za djecu i

⁶ Ibid str.292-293.

edukacija. Također, poznata je i legenda o Veroniki Desinićkoj koja je isto tako dio turističke ponude ovog dvorca.

1.2.2. Dvorac Trakošćan

Trakošćan je jedan od najpoznatijih i najposjećenijih dvoraca kontinentalne Hrvatske, smješten u Hrvatskom zagorju. Pretpostavlja se da je sagrađen u 14. stoljeću kao utvrda tadašnjeg obrambenog sustava, a od 1854. godine Trakošćan je bio u vlasništvu obitelji Drašković. U drugoj polovici 18. stoljeća obitelj Drašković napušta posjed koji počinje propadati. Polovinom 19. stoljeća obitelj se ponovo počela zanimati za dvor. Tada podmaršal Juraj V. Drašković obnavlja dvorac, a okoliš i park postaje romantičarski perivoj. Od obnove dvorca, u Trakošćanu se boravilo samo povremeno, a 1944. obitelj Drašković iseljava u Austriju te dvorac postaje nacionaliziran. Desetak godina kasnije dvorac postaje muzej koji danas posjećuje oko 40.000 posjetitelja godišnje.⁷

Danas je dvorac državno vlasništvo, a njegova obnova u neogotičkom i romantičarskom stilu je jedna od prvih restauratorskih pothvata u Republici Hrvatskoj. Izgled dvorca se od njegove obnove sredinom 19. stoljeća, do danas, nije odveć mijenjao. Što se tiče unutrašnjosti dvorca, stari inventar koji potječe iz kraja 15. stoljeća, pa do kraja 19. stoljeća, djelomično je očuvan i može se vidjeti u dvorcu. U dvorcu se osim namještaja čuvaju i zbirke oružja, fotografija, posuđa, slika i grafika te knjiga.⁸ Perivoj dvorca s jezerom je do danas očuvan u izvornom obliku, a time se između ostalog potvrđuje njegova vrijednost. Danas je dvorac sa svojim perivojem zaštićeno kulturno i prirodno dobro. Revitalizacijom Trakošćana potaknuo bi se brži turistički razvoj Sjeverne Hrvatske, posebice zato što sve više vrijednih kulturno - povijesnih spomenika propada i potrebna im je obnova.

1.2.3. Dvorac Miljana

Dvorac Miljana slovi kao naj slikovitiji dvorac Hrvatskog zagorja. Smješten je istočno od rijeke Sutle u Krapinsko-zagorskoj županiji. Nekoć je bio u vlasništvu obitelji Rattkay, a nakon

⁷ Ibid str.260.

⁸ Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2014.) *Romantični Trakošćan*, Zagreb, moj grad, VIII (49), str. 74.

toga dolazi u ruke Franje Kajfeža koji je 1980. krenuo s njegovom obnovom. Smatra se da je Miljana jedan od najočuvanijih dvoraca Sjeverne Hrvatske. Njegova izgradnja počinje negdje između 1597. i 1603. godine, a traje približno tri stoljeća. Na dvorcu se zbog dugogodišnje izgradnje i preuređivanja mogu uočiti različiti umjetnički stilovi i faze. Unutrašnjost dvorca je također oslikana, zidne slike iz razdoblja rokoka svojom kvalitetom i sadržajem najvrijednije su u Hrvatskoj. Dvorac Miljana je u vlasništvu obitelji Kamenski od 2010. godine, a od tada su detaljno obnovili dvorac. Restaurirane su zidne slike koje do tada još nisu bile, a neki saloni u dvorcu su ponovno obnovljeni i opremljeni.

Dvorac se danas koristi kao reprezentativna građevina grupe Kamgrad, koja je također u vlasništvu Kamenskog, i kao mjesto poslovnih sastanaka, domjenaka, kulturnih i glazbenih događanja i slično.⁹ Vlasnik namjerava otvoriti dvorac za posjetitelje i uključiti ga u mrežu aktivnosti kulturnih dobara Hrvatskoga zagorja. Trenutno se osmišljava strategija za turistički razvoj Miljane kao vrijednog nasljeđa.

1.2.4. Klenovnik

Dvorac Klenovnik, spomenik je nulte kategorije, a ujedno i najveći dvorac u Hrvatskoj. Smješten je u blizini Trakošćana, a izgrađen je početkom 17. stoljeća. Također je bio u vlasništvu obitelji Drašković. Klenovnik je svojevrjemenom bio jedan od najvrjednijih dvoraca, no 1927. godine dvorac je u potpunosti prenamijenjen u bolnicu za plućne bolesti i tuberkulozu. Ovakva neprimjerena namjena dvorca traje i danas. Izvorno je očuvana jedino kapela sv. Antuna koja slovi kao jedna od najraskošnijih dvorskih kapela tog područja.¹⁰ Iako njegova namjena nije primjerena, dvorac se obnavlja po potrebi i ne spada u skupinu dvoraca koji propadaju, već dobiva novi život. Ovakav pristup, obnova i prenamjena uz očuvanje temeljnih vrijednosti kulturnog dobra, ide u korist održivom razvoju što je izuzetno važno.¹¹

⁹ Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2017.), *Četiri stoljeća kontinuiteta stanovanja i života u dvorcu Miljana*, Zagreb, moj grad, XI (65), str. 36-42.

¹⁰ Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2015.) *Klenovnik- dvorac sanatorij*, Zagreb, moj grad, IX (56), str. 101-104.

¹¹ Ibid str.105.

Slika 1. Dvorac Klenovnik

Izvor: <http://arhiva2.varazdinska-zupanija.hr/>, (16.06.2021.)

1.2.5. Dvorac Maruševec

Dvorac Maruševec prvi put se spominje 1547. godine, no obnovljen je i dograđen tek 1618. godine u vlasništvu obitelji Vragović. Kao i većina dvoraca, tijekom godina mijenjao je svoje gospodare, a posljednji vlasnik bila je obitelj Pongratz. Krajem 19. i početkom 20. stoljeća dvorac i njegov perivoj su bili obnovljeni, što mu daje još veću vrijednost. Perivoj dvorca bio je bogat autohtonim drvećem ali i egzotičnim biljnim vrstama poput ginka, koloradske i alžirske jele itd. Tijekom 2. svjetskog rata dvorac je gotovo uništen, obitelj Pongratz napušta dvorac i odlazi u Austriju. Neko vrijeme se dvorcem nakon toga koristila općina Ivanec, te vjerska zajednica čija je zasluga i restauracija dvorca.¹²

¹²Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2015.), *Zatišje u Maruševcu*, Zagreb, moj grad, IX (53) str. 84-86.

Što se perivoja tiče, veći dio je uništen i pretvoren u livadu ili oranice. Još je uvijek u vlasništvu obitelji Pongratz, no ulaz na posjed je zabranjen i dvorac tako već godinama ostaje zanemaren i propada.

Slika 2. Park i dvorac Maruševec

Izvor: <https://www.varazdinska-zupanija.hr/o-nama/znamenitosti/park-i-dvorac-marusevec.html>,
(16.06.2021.)

1.3. Projekt „100 dvoraca Sjeverne Hrvatske“

Projekt „100 dvoraca Sjeverne Hrvatske“ zajednički je projekt Turističkih zajednica Krapinsko-zagorske, Varaždinske i Međimurske županije koji je prihvatilo Povjerenstvo za udruživanje turističkih zajednica Ministarstva turizma i sporta.¹³ Gledajući prostor cijele Hrvatske,

¹³ Udruga hrvatskih putničkih agencija: 100 dvoraca Sjeverne Hrvatske, 11.01.2021., URL: <http://www.uhpa.hr/clanak/-100-dvoraca-sjeverne-hrvatske-35496> (16.06.2021.)

na prostoru ovih triju županija najviše je dvoraca, a turistički je valorizirano samo nekoliko njih, dok ostali propadaju.

Stoga je cilj ovoga projekta povezivanje dvoraca, utvrda i kurija Sjeverne Hrvatske u cjeloviti turistički proizvod, njihova obnova, valorizacija i turističko pozicioniranje. Razrađene su projektne aktivnosti koje će se odvijati, kako je navedeno, u sljedeće tri godine. Naime, potrebno je napraviti sistematizaciju dvoraca po nekoliko kriterija, te napraviti selekciju dvoraca koji su trenutno tržišno najspremniji. Također, važno je spomenuti i interpretaciju pojedinih lokacija, tematske rute te edukaciju domaćeg stanovništva, što je također dio aktivnosti u sklopu programa. Naravno, uključene su i različite promotivne aktivnosti kojima će se pokloniti posebna pažnja kako bi se ovaj proizvod što bolje pozicionirao na tržištu te kako bi postao prepoznatljiv.¹⁴

Turizam Sjeverne Hrvatske vapi za novim, kvalitetnim idejama te kompletnom promjenom imidža, a ovaj projekt osim što bi osigurao prepoznatljivost destinacija Sjeverne Hrvatske, njime bi se očuvalo i revitaliziralo izrazito vrijedno kulturno nasljeđe koje propada na ovim prostorima, a može se reći da turizam velikim dijelom i živi od kulturnog nasljeđa. Važno je uz njegovu obnovu, dati mu i prigodnu namjenu i revitalizaciju, no isto tako je važno obnovu učiniti održivom. Smatra se da se spajanjem turizma i kulturnog nasljeđa daje primjer održivog vladanja, no kako je često u turizmu glavni cilj zarada, događa se da se kulturno nasljeđe degradira, uništava i mijenja što dugoročno nije održivo.¹⁵

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Obad-Šćitaroci, M., (2017.) „Uvod u znanstveni kolokvij“, U: Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B. (ur.), *Modeli revitalizacije i unaprjeđenja kulturnog naslijeđa – multidisciplinarni dijalog*, zbornik radova znanstvenog kolokvija, Zagreb, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 9.

2. EUROPSKI PRIMJERI DOBRE PRAKSE VALORIZACIJE DVORACA

Ovo poglavlje bavi se analizom odabranih europskih dvoraca kao primjera dobre prakse njihove valorizacije. Odabrana su tri dvorca koji su ujedno najpoznatiji i najposjećeniji dvorci Europe.

2.1. Dvorac Neuschwanstein

Dvorac Neuschwanstein nalazi se u Njemačkoj, na jugozapadu Bavarske. U njegovoj blizini se nalazi i dvorac Hohenschwangau, koji je dao sagraditi kralj Maksimilijan II kao ljetnu rezidenciju gdje je obitavao i njegov sin Ludwig. Na zahtjev kralja Ludwiga II. 1869. godine počeo se graditi Neuschwanstein, koji je trebao postati privatno mjesto za kazališne izvedbe, a većim dijelom je završen tek 1884. godine. Kralj Ludwig je preminuo prije nego što je dvorac u potpunosti završen, iz tog razloga unutrašnjost dvorca nije uređena prema prvotnom planu.¹⁶

Dvorac je građen u romaničkom stilu, a u unutrašnjosti dvorca dvije su najvrijednije prostorije: Prijestolna dvorana i Dvorana pjevača, ali i raskošna, građena u gotičkom stilu Ludwigova spavaonica u kojoj je između ostalog, Ludwig bio i uhićen, te proglašen duševno bolesnim. Dvorac je otvoren za javnost već 7 tjedana nakon smrti kralja, a danas je Neuschwanstein jedan od najpopularnijih dvoraca u Europi. Godišnje broji oko 1,4 milijuna posjetitelja. Nalazi se i na UNESCO-voj listi Svjetske kulturne baštine, a dokaz njegove posebnosti i ljepote je činjenica da je poslužio i kao uzor za Disney dvorac u njihovim igranim filmovima. Posjet i razgled dvorca mogući su samo i isključivo u grupama s vodičem, moguć je posjet svim prostorijama u dvorcu. Postoji mogućnost kupnje godišnje ili 14-dnevne ulaznice koja osim posjeta dvorcu Neuschwanstein uključuje i posjet čak četrdesetak znamenitosti Bavarske kojima upravlja Bavarska uprava državnih palača, vrtova i jezera.¹⁷ Time se dvorci Bavarske i ostale znamenitosti na tom području spajaju u jedan turistički proizvod te na taj način obogaćuju turističku ponudu Bavarske, ali i posjetiteljima pružaju kompletan turistički doživljaj.

¹⁶ Bavarska uprava državnih palača, vrtova i jezera: Dvorac Neuschwanstein, <https://www.neuschwanstein.de/englisch/idea/index.htm> (06.07.2021.)

¹⁷ Ibid, <https://www.neuschwanstein.de/englisch/palace/index.htm> (06.07.2021.)

U sklopu dvorca Neuschwanstein, na njegovom drugom katu nalazi se bistro, a nekoliko minuta hoda od dvorca, nalazi se i hotel sa restoranom koji nudi tradicionalnu hranu tog područja.

Slika 3. Dvorac Neuschwanstein

Izvor: https://www.culturalheritageonline.com/location-1035_Neuschwanstein-Castle.php (06.07.2021.)

2.2.Dvorac Frederiksborg

Dvorac Frederiksborg proteže se na tri mala otočića u danskom gradu Hillerødu. Sagrađen je početkom 17. stoljeća, a danas slovi kao najveći renesansni kompleks u Skandinaviji. Sagrađio ga je kralj Christian IV kako bi poboljšao svoj status moćnog vladara. Iz tog je razloga dvorac raskošno ukrašen simboličnim elementima poput Neptunove fontane ili Mramorne galerije.

U dvorcu se od 1878. godine nalazi Muzej nacionalne povijesti koji je osnovao JC Jacobsen, osnivač Carlsberga. Muzej svojom zbirkom portreta, slikama i namještajem, simbolizira 500 godina danske povijesti. Unutar dvorca nalaze se najvrijednije i glavne kulturne atrakcije i zanimljivosti, a slikovitim perivojem dvorca posjetitelji mogu uživati u šetnji ili vožnji brodom. Ponuda dvorca sadrži i audio vodič koji posjetitelje vodi kroz dansku povijest. Naime, vodič je

dostupan preko muzejske aplikacije koji nudi različite opise svih soba u dvorcu, a skeniranjem umjetničkih djela putem aplikacije, posjetitelji mogu dobiti informacije o portretima i povijesnim slikama. Audio vodič je odličan primjer uklapanja suvremene tehnologije u kulturni turizam koji turistima današnjice pruža vrijednost više na putovanju i razgledavanju atrakcija.

Osim audio vodiča, postoje i tiskani vodiči koji su također bogati informacijama o povijesti muzeja, a za grupne posjete, moguće je rezervirati i tematski vođene ture. Nedaleko dvorca nalazi se i restoran Leonora, koji je dobio ime po kćeri kralja Christiana IV. ¹⁸

Slika 4. Dvorac Frederiksborg

Izvor: <https://dnm.dk/en/frederiksborg-castle/> (06.07.2021.)

¹⁸ Dvorac Frederiksborg, <https://dnm.dk/en/frederiksborg-castle/> (06.07.2021.)

2.3.Dvorac Chambord

Dvorac Chambord francuski je dvorac koji se počeo graditi u 16. stoljeću na zahtjev kralja François I, a tada je bio zamišljen samo kao privremeno prebivalište. Tek je u 17. stoljeću, pod vladavinom Louisa XIV. izgradnja dvorca je kompletno završena. Chambord je najveći dvorac u dolini rijeke Loire, poznat po svojoj raskošnosti te dvostrukom stubištu izgrađenim po uzoru na Leonarda da Vinci. Dvorac slovi i kao simbol francuske renesanse u Europi i svijetu.¹⁹

Za posjetitelje dvorca, u jednoj od prostorija dvorca prikazuje se dvadesetominutni film koji pruža uvid u sve najbitnije događaje koji su se odvijali u povijesti dvorca Chambord. Za ostale informacije postavljeni su paneli kroz cijeli dvorac, a osim vodiča i letaka, dostupan je i HistoPad. HistoPad je aplikacija pomoću koje posjetitelji mogu istražiti osam soba dvorca kroz 3D i virtualnu stvarnost.²⁰ Osim samog dvorca, posjetitelji mogu razgledavati i vrtove, park i staje. Chambord je dvorac iznimne biološke raznolikosti, raskošnih vrtova te bogate arhitekture. Danas je jedan od najraskošnijih i najpoznatijih dvoraca Europe i domaćin raznim izložbama, festivalima i ostalim događajima.

Slika 5. Dvorac Chambord

Izvor: <https://www.chambord.org/fr/presentation-le-chateau-de-chambord/> (06.07.2021.)

¹⁹ Dvorac Chambord, <https://www.chambord.org/en/history/the-chateau/as-history-unfolds/> (06.07.2021.)

²⁰ Dvorac Chambord, <https://www.chambord.org/en/groups/visit-the-chateau/> (06.07.2021.)

3. TURISTIČKA VALORIZACIJA DVORCA DRAŠKOVIĆ

Ovo poglavlje bavi se valorizacijom dvorca Drašković u Velikom Bukovcu. Prvo će se objasniti i odrediti pojam valorizacije, a nakon toga će se opširnije opisati nastanak dvorca i njegova povijest. Kako bi se realizirala valorizacija nekog kulturnog dobra, u ovom slučaju dvorca, osim povijesne vrijednosti dvorca važno je poznavati i analizirati njegovo trenutno stanje ali i prepoznati i iznijeti prihvatljive te održive ideje i mogućnosti za njegov razvoj i valorizaciju. Stoga će se prema navedenim smjernicama u nastavku rada prikazati valorizacija dvorca Drašković u Velikom Bukovcu.

3.1. Pojmovno određenje valorizacije

Pojam valorizacija predstavlja vrednovanje, a valorizacija s ekonomskog stajališta podrazumijeva utvrđivanje vrijednosti imovine.²¹ S turističkog gledišta, valorizacija nekog kulturnog ili povijesnog dobra označava njegovu turističku vrijednost, odnosno njegovu turističku atraktivnost, način korištenja ali i mogućnost zarade.²²

Dakle, kako bi se utvrdilo koja kulturna ili prirodna dobra imaju potencijal za turističku valorizaciju, potrebno ih je detaljnije analizirati. Turistički resursi koji se analizom ocijene kao turistički najatraktivniji te se pokazuju od velike ekonomske koristi, smatraju se prioritetom za valorizaciju.

3.2. Nastanak dvorca Drašković

Dvorac Drašković nalazi se u mjestu Veliki Bukovec, nedaleko Ludbrega, u Varaždinskoj županiji. U 16. stoljeću, sagrađena je utvrda koja je bila utočište okolnom stanovništvu od turskih pustošenja, a sredinom 17. stoljeća grof Ivan Drašković pretvorio je taj posjed u vlastelinstvo s plemićkom kurijom u Velikom Bukovcu. Osim plemićke kurije, vlastelinstvo se sastojalo od sedam sela i šume Križančije.²³

²¹ <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=63777> (19.07.2021.)

²² Jacenty Sznajder, M., (2016.) *Metropolitan Commuter Belt Tourism*, London, Routledge, str.149.

²³ Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2018.), *Veliki Bukovec - dvorac grofova Draškovića*, Zagreb, moj grad, XI (67), str. 38-39.

Dvorac Drašković u vlasništvu je obitelji Drašković od 1643. godine, a sredinom 19. stoljeća njime je gospodario grof Karlo I. Drašković, čiji je sin Pavao II. Drašković naslijedio Veliki Bukovec. Osim ovog posjeda u vlasništvu grofova Drašković, veličinom se ističu i Trakošćan, Božjakovina te Klenovnik. Grof Karlo I. Drašković zaslužan je za gradnju župne crkve u Velikom Bukovcu, a njegova žena Elizabeta Batthyany-Strattman pokrenula je djevojačku školu za šivanje, ručni rad i kuhanje. Sin Pavla II., Pavao III. Drašković kasnije je naslijedio Veliki Bukovec te sagradio mlin, mehaničku radionu, tvornicu žestice te malu električnu centralu koja je osigurala struju mnogim domaćinstvima. Za vrijeme Drugog svjetskog rata, Pavao III. je s obitelji otišao u Austriju na imanje u Güssingu i napustio vlastelinski posjed. Njegov sin Karl II. s obitelji i danas živi na imanju. Karl je među prvima 1992. godine, uspio vratiti obiteljsko vlasništvo u Velikom Bukovcu, a danas njime upravlja njegov sin Nikolaus Peter Drašković.²⁴

3.3. Analiza trenutnog stanja

Dvorac Drašković i njegov perivoj se danas zbog svoje namjene po potrebi obnavljaju, ali objekti koji nisu fizički spojeni sa glavnim dijelom dvorca, a nalaze se na posjedu, propadaju. Na pročelju iznad ulaza u dvorac sa zapadne strane nalazi se grb, a iznad njega i kruna. U prizemlju dvorca bilo je osam velikih soba i četiri nešto manje. Cijelom dužinom dvorca u prizemlju i na katu proteže se hodnik, a iz prizemlja na kat vode 5 m široke drvene stepenice, osim toga, postoje i posebne stepenice za posluhu, te „tajne“ stepenice na samom južnom kraju dvorca. Na katu je bilo dvanaest velikih uređenih spavaonica. Južno krilo dvorca bilo je namijenjeno za posebne svečanosti i okupljanja u velikoj dvorani.²⁵

U 19. stoljeću, dvorcu je dograđeno sjeverno krilo, s kuhinjom i stanom za posluhu, čiji je dio, krajem prošlog i početkom ovog stoljeća prenamijenjen u caffè bar „Bukovečki dvorac“. Perivoj dvorca počeo se uređivati sredinom 18. stoljeća, odmah nakon izgradnje dvorca. Površina zaštićenog područja iznosi 11,58 ha. Perivoj je nastao dijelom od postojeće šume hrasta lužnjaka s grabom, jasenom i drugim vrstama, dijelom od livadnih površina, uz sadnju brojnih egzotičnih vrsta. Ima obilježja engleskih perivoja, a samo je manji dio ispred dvorca bio oblikovan kao

²⁴ Popović, D., (1976.) *Prilog poznavanju povijesti velikobukovečkog vlastelinstva*, U: Feletar, D., Horvatić, F. (ur.) Podravski zbornik 76, Čakovec, Muzej grada Koprivnice, str. 136-138.

²⁵Ibid.

ornamentalni barokni vrt no danas taj vrt više ne postoji.²⁶ U perivoju se nalazi i jezero. Danas je kao što je i navedeno, dio sjevernog krila prenamijenjeno u caffè bar, stan je još uvijek u upotrebi, a koriste ga zaposlenici caffè bara. Središnji dio dvorca u prizemlju je također u upotrebi, tamo se nalaze uredi. Jedan dio zemljišta služi kao nogometno igralište kluba „NK Bukovčan“, a objekt kod zapadnog ulaza u perivoj služi kao svlačionica. Ostatak perivoja je trenutno zagrađeno i nije otvoren za posjetitelje niti lokalno stanovništvo.

Slika 6. Dvorac Drašković

Izvor: <http://www.velikibukovec.hr/o-nama/> (17.06.2021.)

²⁶Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2018.), *Veliki Bukovec - dvorac grofova Draškovića*, Zagreb, moj grad, XI (67), str. 39-40.

3.4. Mogućnosti za razvoj i valorizaciju

Dvorac Drašković i perivoj dvorca, od velikog su kulturnog i povijesnog značaja ne samo za mjesto u kojem se nalaze već za cijelu Varaždinsku županiju. Umjesto da se hrvatski turizam temelji na zadovoljavanju potreba poput sunca i mora, valorizacijom ovakvih kulturno- povijesnih dobara, prirodnih dobara te tradicije, primjenjivanjem inovativnih strategija razvoja te transformacijom dosadašnje ponude hrvatski turizam mogao bi se razvijati u svakom dijelu zemlje, ne samo na Jadranu. Posebni oblici turizma koji bi se mogli razvijati na području općine Veliki Bukovec u sklopu valorizacije samog dvorca i perivoja te dodatnih objekata i zemljišta u vlasništvu Drašković su:

- Kulturni turizam
- Agroturizam
- Ekoturizam
- Sportsko-rekreacijski
- Kreativni turizam

Ekoturizam i agroturizam imaju potencijal za razvoj posebice zbog boravka na selu i u prirodi te implementacijom održivog razvoja u poslovanje, kulturni turizam zbog kulturnog i povijesnog značaja kojeg dvorac posjeduje. Sportski i rekreacijski turizam zbog pogodnog krajolika, mogućnosti prenamjene perivoja, dostupnost i korištenje akumulacijskog jezera na Dravi koje može biti mjesto za šetnju i biciklizam, te kreativni turizam sa različitim radionicama za djecu i odrasle, upoznavanje sa tradicijom kroz stvaranje, poučnim stazama i slično. Kako bi ovaj proizvod bio turistima zanimljiviji od konkurencije, važno je imati bogatiji sadržaj od njemu sličnih turističkih atrakcija, kao npr, smještaj u sobama u sklopu dvorca, različite rute koje spajaju prostor na rijeci Dravi sa lokacijom dvorca, klupice za piknik uz jezero kako bi izletnici ali i lokalno stanovništvo imali prostor za boravak u prirodi. Zagrađena livada sa životinjama koje se i trenutno nalaze na tom području te mogućnost partnerstva sa lokalnim OPG-ovima također su pothvati koji bi upotpunili turističku ponudu.

Od velikog značaja bilo bi i preuređenje vanjskih prostora za ugodan i zabavan boravak u prirodi i prenamjena sadašnjeg caffè bara u restoran. Također, različite radionice kao npr. radionice zajedno sa udrugom „Poculica“ iz Velikog Bukovca koja se bavi očuvanjem baštine i izradom

suvenira na domaćem platnu, radionice za djecu i slično. Isto tako, središnje prostorije te južno krilo dvorca bile bi dostupne za razgled uz vodiča za potpuni doživljaj, prenamjena dvorane u višenamjensku prostoriju (predstave, manji koncerti i sl.) koja bi bila dostupna i za potrebe lokalnog stanovništva, a moguća je i izgradnja staza duž posjeda i oko jezera za šetnju ali i trčanje. Koristi koje ovaj proizvod nudi destinaciji su mnoge. Prvenstveno, stvorilo bi se više radnih mjesta, a težilo bi se tome da se zapošljava lokalno. Veliki Bukovec i okolica postali bi prepoznatljivi na tržištu, a to bi moglo potaknuti i otkrivanje ili valorizaciju mnogih drugih kulturnih dobara diljem Sjeverne Hrvatske. U formiranju imidža ove destinacije, fokus bi bio na očuvanju tradicije i autentičnosti, kulturno uzdizanje kroz zanimljive i zabavne sadržaje, priče i radionice, ali i provođenje vremena u prirodi, zelenilu, miru i tišini.

Trendovi kojima bi se težilo u realizaciji ovoga projekta su: upoznavanje lokalnog i neotkrivenog, personalizirani pristup, te putovanja i izvan sezone. Turistima bi se pružilo novo iskustvo i doživljaj oživljavanjem povijesti, interpretacijskim šetnjama hodnicima i prostorijama te vanjskim posjedom u kojem su boravili grofovi, storytellingom, kreativnim radionicama, a sve to na suvremen i inovativan način.

Kao što je navedeno na prethodnim stranicama, dvorac Drašković se nalazi u Velikom Bukovcu, nedaleko Ludbrega što spada pod Varaždinsku županiju, ali je blizina Koprivničko-križevačke i Međimurske županije izrazito pogodna za razvoj ovog turističkog proizvoda. U Varaždinskoj županiji postoji dvadesetak dvoraca, no samo je dvorac Trakošćan turistički valoriziran. Vidljivo je da postoje razne mogućnosti za razvoj i valorizaciju svih dvoraca Sjeverne Hrvatske, pa tako i dvorca Drašković, no problem u realizaciji ovakvog projekta ponajviše se krije u financiranju ali i o nedovoljnoj zainteresiranosti lokalne i regionalne samouprave za ovakve pothvate. Što se konkurencije tiče, upravo bi Trakošćan bio jedan od konkurenata ovom turističkom proizvodu, no moguće rješenje je partnerstvo, kulturne rute, povezivanje tih proizvoda. Drugo moguće rješenje je inovativnost u ponudi prema europskim primjerima, istražiti sadržaje koje konkurencija nudi, na koji način i po kojim cijenama, te osmišljavanje ponude koja će biti suvremena, turistima privlačnija i financijski prihvatljivija.

3.5. Istraživanje preferencija i potreba potencijalnih posjetitelja

Segmentacija tržišta te analiza želja i potreba potencijalnih turista su vrlo važne prije kreiranja novog turističkog proizvoda. Iz tog je razloga, za potrebe ovog rada provedeno istraživanje preferencija i potreba potencijalnih posjetitelja za razvoj turizma i valorizacijom kulturnog nasljeđa, u ovom slučaju dvoraca Sjeverne Hrvatske. Za istraživanje se koristila metoda anketiranja (anketni upitnik), a istraživanje je provedeno putem društvenih mreža (*Facebook*). Anketni upitnik sastavljen je od strane autorice rada te je proveden na 112 osoba.

Ispitanicima je bilo ponuđeno 20 pitanja koja su se temeljila na istraživanju njihovih turističkih navika, preferencija i potreba, te konkretnijih pitanja u vezi razvitka posebnih oblika turizma u Sjevernoj Hrvatskoj. Cilj i svrha ovog istraživanja su prikazati preferencije i potrebe potencijalnih posjetitelja i utvrditi njihove stavove o valorizaciji dvoraca i razvoju turizma Sjeverne Hrvatske. Također, na temelju rezultata istraživanja pokušat će se zaključiti imaju li dvorci Sjeverne Hrvatske, prema mišljenju ispitanika, mogućnost za turističku valorizaciju.

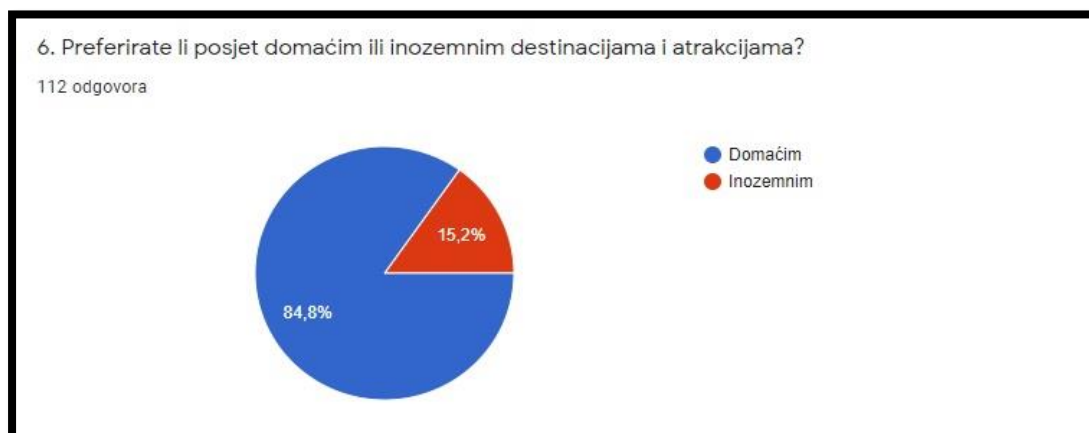
3.5.1. Rezultati istraživanja

Anketa je provedena na 112 osoba, a prva tri pitanja u ovom anketnom upitniku odnosila su se na socio-demografske podatke. Od 112 ispitanika, 36 je mladih (32,1%), 71 odraslih (63,4%), i 5 umirovljenika (4,5%). Drugo i treće pitanje odnosilo se na županiju i vrstu naselja u kojem ispitanici žive. Županije iz kojih ispitanici dolaze su: Varaždinska u najvećoj mjeri, zatim, Koprivničko-križevačka, Međimurska, Zagrebačka i grad Zagreb, Bjelovarsko-bilogorska, Istarska te Primorsko-goranska. Na pitanje u kojoj vrsti naselja žive, veći postotak ispitanika odgovorio je selo (67,9%), a ostatak ispitanika živi u gradu.

Na pitanje: *Koliko puta godišnje putujete na jednodnevne izlete?*, ispitanici su u najvećoj mjeri odgovorili jednom do dva puta (42,9%), 25% ispitanika odgovorilo je tri do 5 puta, a 25,9% na izlete odlazi više od pet puta godišnje. Samo 6,3% ispitanika nikad ne odlazi na jednodnevne izlete. Na pitanje: *Koliko puta godišnje putujete na višednevni odmor?*, 77,7% ispitanika odgovorilo je jednom do dva puta godišnje, dok ih 12,5% putuje tri do pet puta godišnje na višednevni odmor. 1,8% ispitanika na višednevni odmor putuje više od 5 puta godišnje, a 8% ispitanika nikad ne putuje na višednevni odmor. U nastavku će biti prikazani rezultati šestog pitanja, koje se odnosi

na preferenciju ispitanika za domaćim ili stranim destinacijama i atrakcijama.

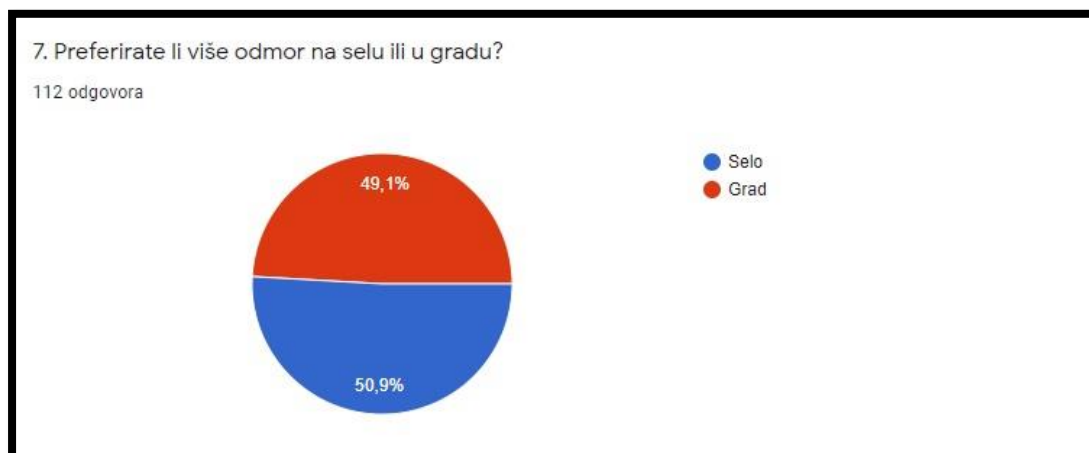
Slika 7. Prikaz rezultata - posjet domaćim/inozemnim destinacijama i atrakcijama

Izvor: izrada autorice

Rezultati prikazuju da se od 112 ispitanika, njih 84,8%, odnosno 95 osoba, izjasnilo da preferira posjet domaćim destinacijama i atrakcijama, dok ostalih 15,2% ispitanika više preferira putovanja i istraživanje inozemnih destinacija. Prema tome, da se zaključiti kako da su hrvatske destinacije i atrakcije osim inozemnim turistima, zanimljive i domicilnom stanovništvu. Tu se ne misli nužno na obalne destinacije, nego i na kontinentalni dio Hrvatske.

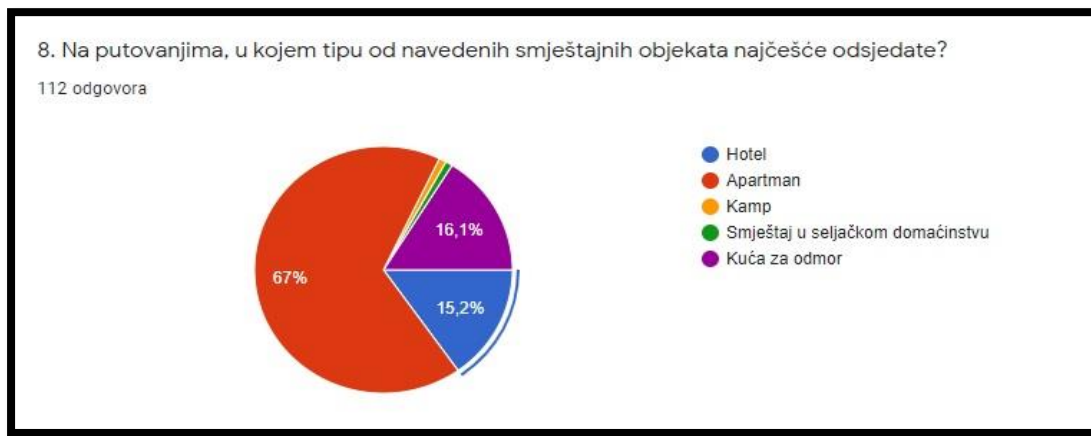
Slika 8. Prikaz rezultata - provođenje odmora na selu ili u gradu

Izvor: izrada autorice

Sedmo pitanje odnosilo se na preferenciju ispitanika za provođenje odmora na selu ili u gradu. 50,9% ispitanika preferira odmor na selu, dok se 49,1% ispitanika izjasnilo da preferira odmor u gradu. U stavovima i preferencijama ispitanika za provođenje odmora na selu ili u gradu nema velikih oscilacija, odnosno, od 112 ispitanika, 57 ih se izjasnilo da preferiraju odmor na selu, a 55 osoba preferira odmor u gradu.

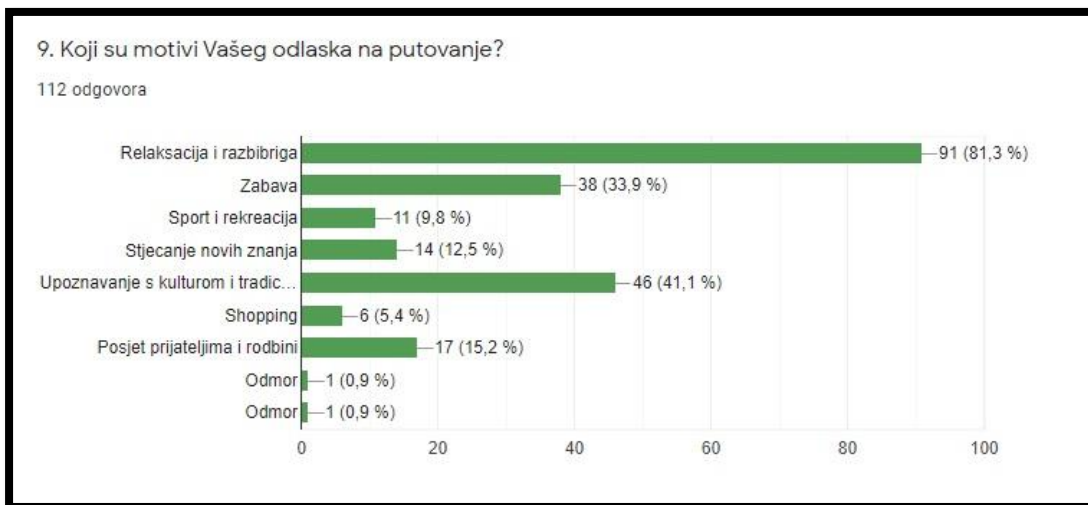
Slika 9. Prikaz rezultata – tip smještajnog objekta

Izvor: izrada autorice

Osmo pitanje u ovom anketnom upitniku odnosilo se na tip smještajnog objekta u kojem ispitanici najčešće odsjedaju na putovanju. Bilo je navedeno pet smještajnih objekata (hotel, apartman, kamp, kuća za odmor, smještaj u seljačkom domaćinstvu). 67% ispitanika odgovorilo je da najčešće odsjeda u apartmanu, 15,2% odsjeda u hotelu, a 16,1% u kući za odmor. U kampu i seljačkom domaćinstvu odsjeda svega 0,9% ispitanika.

Slika 10. Prikaz rezultata - motivi odlaska na putovanje

Izvor: izrada autorice

Deveto pitanje odnosilo se na motive putovanja ispitanika. Ovo pitanje je nudilo mogućnost višestrukog izbora, pa su ispitanici od navedenih motiva mogli izabrati više njih. Ponuđeni motivi bili su: relaksacija i razbibriga, zabava, sport i rekreacija, stjecanje novih znanja, upoznavanje s kulturom i tradicijom/razgled kulturno-povijesno i prirodne baštine, shopping te posjet prijateljima i rodbini. Najveći broj ispitanika motivaciju za putovanje pronalazi u relaksaciji i razbibrigi (odmor), a slijedi upoznavanje s kulturom i tradicijom i razgled kulturno-povijesne i prirodne baštine. Velik broj ispitanika izabralo je i zabavu, dok su ostali motivi za odlazak na putovanje relativno slabo zastupljeni.

Slika 11. Prikaz rezultata- posebni oblici turizma

Izvor: izrada autorice

U desetom pitanju, fokus je bio na posebnim oblicima turizma te koji posebni oblici turizma ispitanicima najviše odgovaraju za provođenje odmora. Vidljivo je da je ruralni turizam najzastupljeniji s 25%, no zatim slijedi i urbani turizam 23,2%. 14,3% ispitanika odgovorilo je da im najviše odgovara sportsko-rekreacijski turizam na putovanju, dok su avanturistički i zdravstveni oboje s 13,4%. Najmanji broj ispitanika odgovorilo je kulturni turizam te kreativni turizam. Činjenica je da je na području kontinentalne Hrvatske kulturni turizam jako slabo razvijen i pozicioniran, pa je razlog ovome rezultatu i taj da je ponuda u kulturnom turizmu vrlo oskudna i rudimentarna. Također, što se kreativnog turizma tiče, u ovom dijelu Hrvatske ga gotovo i nema, pa je iz tog razloga još uvijek nepoznanica velikom broju ljudi.

Nadalje, slijedila su pitanja usmjerena na razvoj turizma u Sjevernoj Hrvatskoj kako bi na temelju rezultata zaključili misle li potencijalni posjetitelji da Sjeverna Hrvatska ima potencijal za razvoj turizma, koliko su upoznati sa turističkim resursima Sjeverne Hrvatske te koliki postotak ispitanika je posjetio neke turističke atrakcije tog područja.

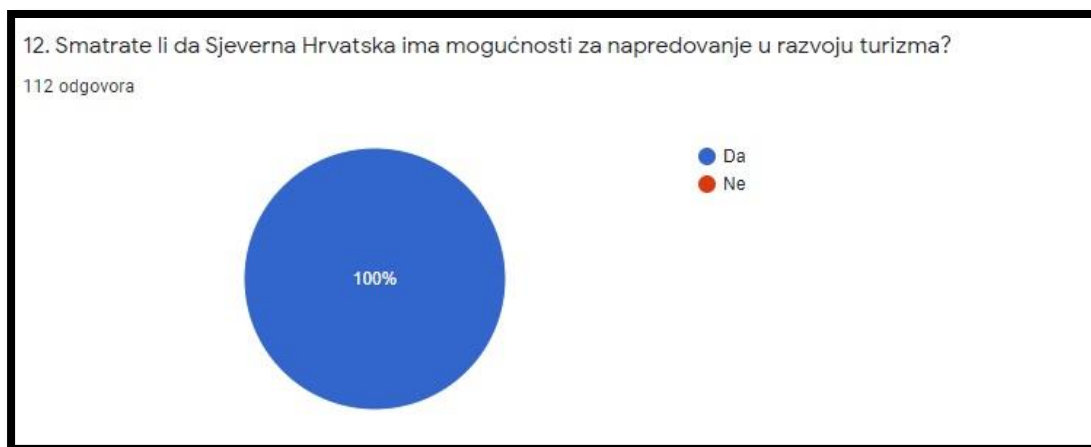
Slika 12. Prikaz rezultata- razvijenost turizma Sjeverne Hrvatske

Izvor: izrada autorice

U jedanaestom pitanju ispitanike se tražilo da odgovore na pitanje smatraju li da je turizam Sjeverne Hrvatske dobro razvijen. Ponuđeni odgovori bili su *da* i *ne*. 70,5% ispitanika je na ovo pitanje odgovorilo negativno, odnosno, da turizam na navedenom području nije dobro razvijen. Ostatak ispitanika odgovorilo je potvrdno.

Slika 13. Prikaz rezultata- mogućnost za napredak u razvoju turizma Sjeverne Hrvatske

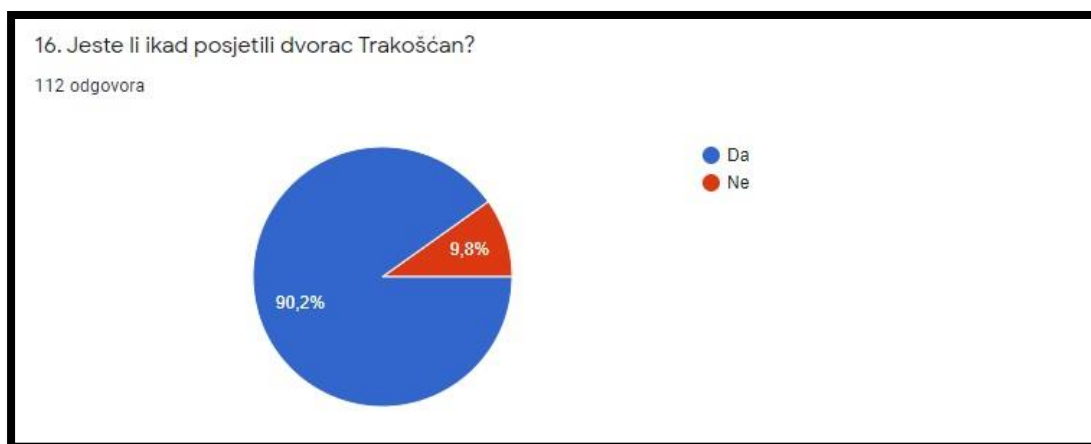

Izvor: izrada autorice

Na dvanaesto pitanje svi ispitanici su odgovorili potvrdno, a tražio se odgovor na pitanje smatraju li da Sjeverna Hrvatska ima mogućnosti za napredovanje u razvoju turizma.

Nadalje, postavljeno je i pitanje o tome jesu li upoznati sa kulturnom- baštinom Sjeverne Hrvatske, na što je 75% ispitanika odgovorilo potvrdno, te smatraju li da su dvorci Sjeverne Hrvatske vrijedno kulturno-povijesno nasljeđe, na što je čak 99,1% ispitanika odgovorilo potvrdno. Petnaesto pitanje odnosilo se na obnovu i turističku namjenu dvoraca i njihovom doprinosu razvoju turizma Sjeverne Hrvatske. 99,1% ispitanika smatra da bi se obnovom i turističkom namjenom dvoraca potaknuo razvoj turizma tog područja.

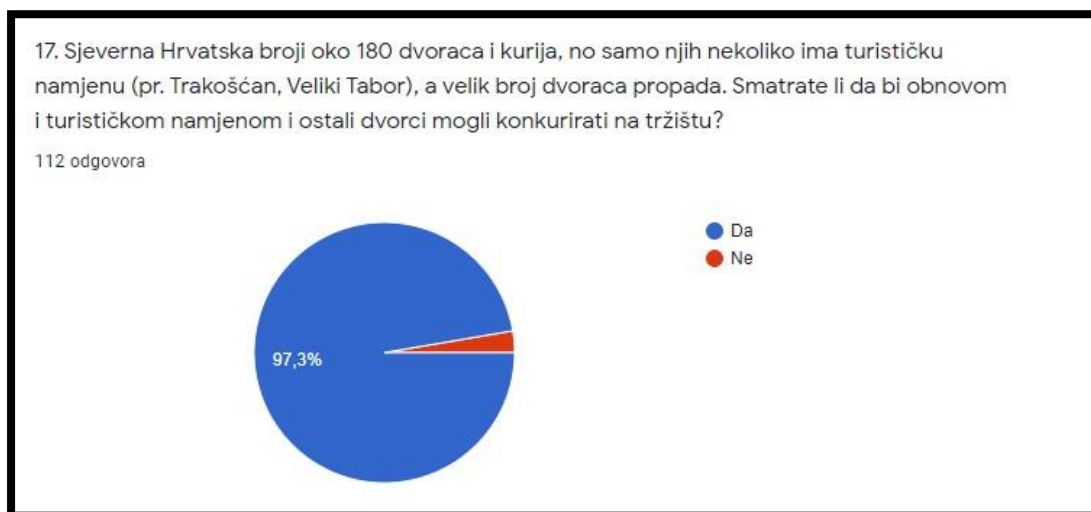
Slika 14. Prikaz rezultata- posjet dvorcu Trakošćan

Izvor: izrada autorice

Iz priloženog možemo vidjeti da je od 112 ispitanika, njih čak 101 posjetilo dvorac Trakošćan što svakako opravdava i činjenica da je dvorac Trakošćan najpoznatiji dvorac na tom području.

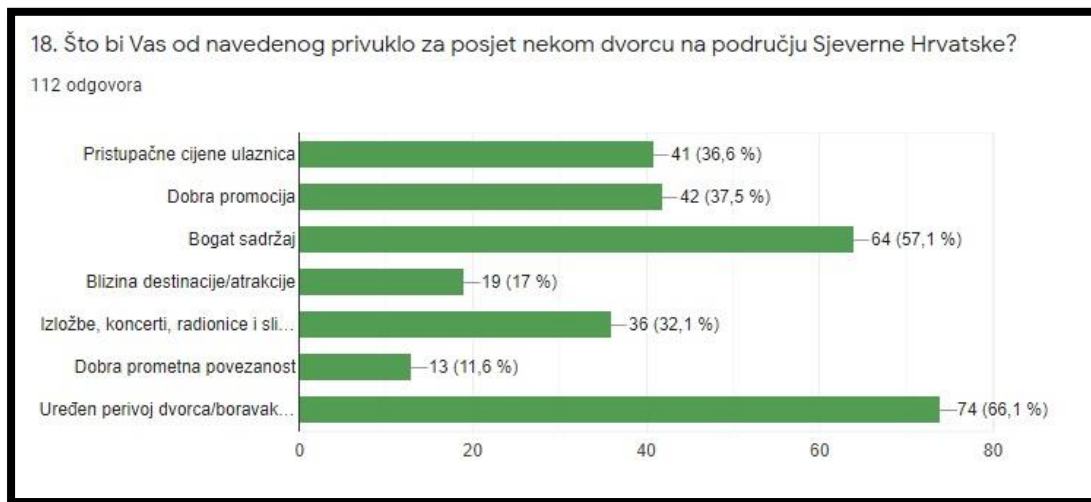
Slika 15. Prikaz rezultata - konkurencija na tržištu

Izvor: izrada autorice

Sedamnaesto pitanje odnosilo se na konkurentnost dvoraca, odnosno, bi li i ostali dvorci, osim npr. Trakošćana i Velikog Tabora, u slučaju da se obnove i dobe turističku namjenu mogli konkurirati na tržištu. 97,3% ispitanika smatra da bi i drugi obnovljeni dvorci mogli konkurirati na tržištu, dok ostatak smatra suprotno.

Slika 16. Prikaz rezultata- motivi za posjet dvorcu

Izvor: izrada autorice

Osamnaesto pitanje je pitanje višestrukog odabira, a odnosi se na stavke koje bi ispitanike privukle za posjet nekom dvorcu na području Sjeverne Hrvatske. 66,1% ispitanika na ovo pitanje odgovorilo je da bi ih uređen perivoj i mogućnost boravka u prirodi privuklo za posjet dvorcu, a nakon toga bogat sadržaj, dobra promocija i pristupačne cijene ulaznica. Izložbe, koncerti, radionice također su se pokazali kao dobar motiv, dok je blizina destinacije i dobra prometna povezanost ispitanicima manje bitna.

Sljedeća slika prikazuje rezultate na devetnaesto pitanje ovog anketnog upitnika u kojem se ispitanike pita bi li posjetili neki od nanovo obnovljenih i valoriziranih dvoraca na području Sjeverne Hrvatske. 99,1% ispitanika, odnosno 111 osoba, odgovorilo je potvrdno. Prema tome, možemo zaključiti da bi osim dvorca Trakošćan i ostali dvorci koji su trenutno zapušteni i propadaju mogli konkurirati na tržištu uz bogatu i dobro osmišljenu turističku ponudu.

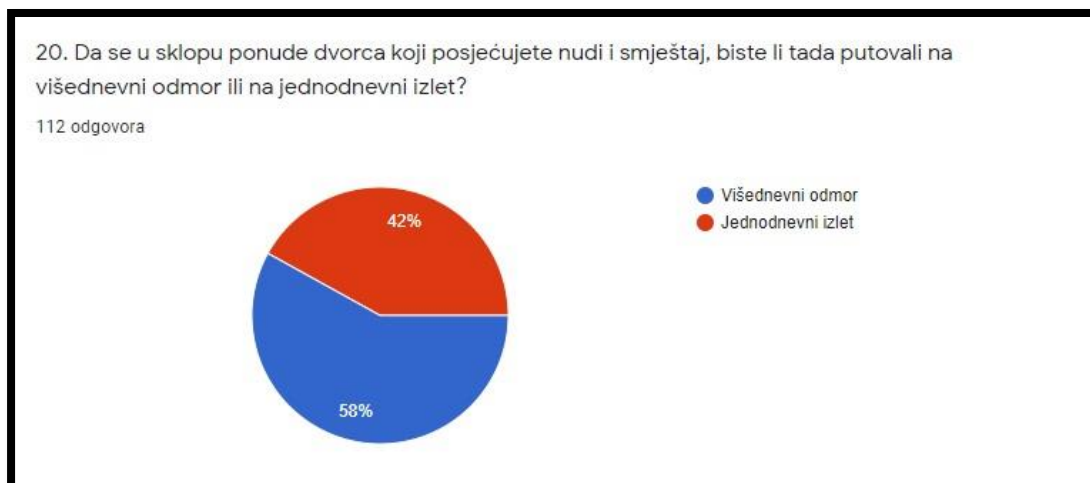
Slika 17. Prikaz rezultata- posjet nanovo obnovljenim i turistički valoriziranim dvorcima

Izvor: izrada autorice

Dvadeseto i posljednje pitanje ovog anketnog upitnika odnosilo se na smještaj u sklopu dvorca. Ispitanike se tražilo da odgovore na pitanje bi li putovali na višednevni ili jednodnevni odmor, ako bi se u sklopu dvorca kojeg posjećuju nudio i smještaj. 58% ispitanika odgovorilo je da bi putovali na višednevni odmor, a ostali bi putovali na jednodnevni izlet.

Slika 18. Prikaz rezultata- jednodnevni/višednevni posjet dvorcu

Izvor: izrada autorice

3.5.2. Analiza rezultata istraživanja

U ovom dijelu rada detaljnije će se analizirati rezultati provedenog istraživanja kako bi se lakše došlo do zaključka. Dobna skupina kojoj su u najvećoj mjeri pripadali ispitanici je između 26 i 59 godina, zatim slijede ispitanici između 15 i 25 godina, te stariji od 60. Istraživanje se kao što je navedeno provodilo putem *Facebook-a*, pa je i to razlog malog broja ispitanika starijih od 60 godina. Ispitanici dolaze iz različitih županija, a najveći broj dolazi iz Varaždinske i Koprivničko-križevačke županije.

Od 112 ispitanika, 76 je odgovorilo da živi na selu, dok ostatak živi u gradu. Za istraživanje, važno je znati koliki postotak ispitanika živi na selu ili u gradu kako bi mogli međusobno usporediti njihove želje i potrebe vezane za putovanje i odmor. Postavila su se i pitanja vezana za učestalost putovanja, a prema odgovorima je vidljivo da najveći broj ispitanika na jednodnevne izlete, ali i na višednevni odmor putuje samo jednom do dva puta godišnje. Razlog tome može biti financijski, ali i manjak vremena ili želje za putovanjem. Na pitanje o preferencijama za posjet domaćim ili inozemnim destinacijama i atrakcijama, veći broj ispitanika odgovorio je da više preferira domaće destinacije i atrakcije, što svakako ide u korist razvoju Hrvatskog turizma. Što se tiče preferencije odmora na selu ili u gradu, razlika u odgovorima je izrazito mala. Samo 2 ispitanika više odgovorila su da preferiraju odmor na selu. Što znači da se za selo odlučilo 57 ispitanika, a za grad 55. Time se zaključuje da ispitanici podjednako vole odmor na selu i u gradu. Postavljeno je i pitanje o smještajnom objektu u kojem ispitanici najčešće odsjedaju na putovanju, a najviše ih je odgovorilo apartman, zatim kuća za odmor i hotel, a u manjem broju ostali navedeni smještajni objekti. Odgovori na ovo pitanje vrlo su važni kod izrade plana i osmišljavanja turističkog razvoja i valorizacije dvoraca, jer se na taj način stekne uvid u želje potencijalnih posjetitelja, odnosno, ako se uz turistički razvoj planira i otvaranje smještajnog objekta, odgovori potencijalnih posjetitelja mogu biti vodilja za uspješan razvoj te zadovoljenje njihovih želja i potreba. Nadalje, motivi odlaska na putovanje su kod kreiranja novog turističkog proizvoda na tržištu također izrazito važni kako bi se izradio plan koji će biti uspješan i funkcionalan. Naime, važno je znati motive putovanja potencijalnih posjetitelja kako bi ponudu prilagodili upravo njima. Najviše ispitanika je za motiv putovanja odabralo relaksaciju i razbibrigu, upoznavanje s kulturom i tradicijom te zabavu. Prema tome, kod turističke valorizacije dvoraca, u ovom slučaju dvorca Drašković, bilo bi od velike važnosti posjetiteljima prikazati i ponuditi mjesto za odmor i

opuštanje, upoznavanje s tradicijom toga kraja ali uza sve to i zabavu. Činjenica je da se kroz ovaj proizvod ne može pružiti odmor uz sunce i more ili zabava u smislu noćnog života, no zato je važna inovativnost u ponudi kako bi se motivi zadovoljili, no na drugačiji način.

Nadalje, postavljeno je pitanje o posebnim oblicima turizma koji ispitanicima najviše odgovaraju, kako bi se u izradi ovog projekta mogli orijentirati na razvoj posebnih oblika turizma koji su trenutno popularni među potencijalnim posjetiteljima. Najviše odgovora nosi ruralni turizam, zatim urbani i sportsko-rekreacijski. Prema ovome možemo zaključiti da bi razvoj turizma na ruralnom području bio od velike koristi, te da je trenutno provođenje odmora na selu izrazito popularno među ispitanicima. Na pitanja vezana za razvoj turizma Sjeverne Hrvatske ispitanici su mogli odgovoriti isključivo sa „da“ ili „ne“. Pa je tako na pitanje smatraju li da je turizam Sjeverne Hrvatske dobro razvijen 79 ispitanika odgovorilo potvrdno, dok ostatak smatra da nije dobro razvijen. No, na pitanje ima li turizam Sjeverne Hrvatske mogućnosti za napredovanje, svi ispitanici odgovorili su potvrdno. Dakle, iako većina njih smatra da je turizam Sjeverne Hrvatske dobro razvijen, također se smatra da postoji mogućnost za napredovanje. 111 od 112 ispitanika smatra da su dvorci Sjeverne Hrvatske vrijedno kulturno-povijesno nasljeđe, i da bi njihova obnova i turistička namjena doprinijela razvoju turizma Sjeverne Hrvatske. Dvorac Trakošćan je jedan od najpoznatijih dvoraca u Hrvatskoj, a čak 101 ispitanik ga je posjetio. Postavljeno je i pitanje smatraju li da bi obnovom i turističkom namjenom još neki dvorac mogao konkurirati na tržištu, a 109 ispitanika odgovorilo je potvrdno. Vidljivo je da ispitanici vide potencijal i mogućnosti za turističku valorizaciju dvoraca.

Na pitanje što bi ispitanike privuklo za posjet nekom dvorcu na području Sjeverne Hrvatske, u najvećoj mjeri odgovorili su da bi ih privukao uređen perivoj, odnosno, boravak u prirodi. Slijedi bogat sadržaj, dobra promocija, pristupačne cijene te izložbe, koncerti i slično. Odgovori na ovo pitanje prikazuju da je uređen perivoj ključan za uspješnu turističku namjenu dvorca i zadovoljenje potreba posjetitelja. Također, bogatiji sadržaj u odnosu na konkurenciju ali i dobra promocija su od izrazite važnosti kod privlačenja posjetitelja. 111 od 112 ispitanika posjetilo bi neki od nanovo obnovljenih i turistički valoriziranih dvoraca na području Sjeverne Hrvatske, a njih čak 65 odlučilo bi se za višednevni odmor ukoliko bi u sklopu ponude dvorca bio i smještaj. Rezultati ovog anketnog upitnika nedvojbeno idu u korist razvoju ruralnog turizma na području cijele Sjeverne Hrvatske, a osim toga i valorizaciji kulturnih dobara, pa tako i dvoraca.

Realizacija projekta valorizacije dvoraca, u ovom slučaju dvorca Drašković u Velikom Bukovcu je jedan od načina kako poticati održivost turizma ali i razvoj turizma u kontinentalnom dijelu Hrvatske. Neosporno je da mali broj ljudi poznaje povijest i tradiciju Varaždinske županije i ostalih županija Sjeverne Hrvatske zbog manjka prepoznatljivosti, no ovaj bi projekt, prema rezultatima anketnog upitnika, mogao zaintrigirati mnoge posjetitelje, čak i one koji nisu obožavatelji kulture, te bi se na zabavan i zanimljiv način educiralo lokalno stanovništvo i ostali posjetitelji. S druge strane, lokalno stanovništvo bi imalo gdje provoditi slobodno vrijeme, rekreirati se, družiti i slično. Kako je i navedeno, valorizacija dvoraca i uređenje posjeda ima mnogo koristi, ne samo za mjesto ili županiju, već i za lokalno stanovništvo ali i turiste, također, time bi se iskorištavalo kulturno nasljeđe na održiv i primjeren način. Valorizacija dvoraca uvelike bi utjecala na ekonomski i demografski ali i kulturni rast i razvoj. Kao što je navedeno, mnogobrojne su mogućnosti, ideje ali i koristi valorizacije dvoraca, no važno ih je prepoznati i realizirati.

4. ZAKLJUČAK

Sjeverna Hrvatska bogata je dvorcima i kurijama, njih čak 180, a najveći broj dvoraca nalazi se u Hrvatskom zagorju. Uvidom u njihovu povijest te stilska i arhitektonska obilježja dokazuje se njihova iznimna turistička vrijednost. Samo nekoliko dvoraca je turistički valorizirano, a ostatak propada što podrazumijeva osmišljavanje plana i strategije za njihovu revitalizaciju i obnovu ali na održiv način.

Projekt „100 dvoraca Sjeverne Hrvatske“ zajednički je projekt triju županija čiji je cilj upravo obnova, valorizacija i turističko pozicioniranje dvoraca kao novog turističkog proizvoda, a izrazito je važan jer bi time rasla prepoznatljivost na tržištu, razvoj turizma kontinentalne Hrvatske bi se intenzivirao, a potencijalno bi se smanjila i sezonalnost obalnih destinacija, te bi na taj način projekt utjecao na turizam cijele Hrvatske. Analizom stanja odabranih dvoraca Sjeverne Hrvatske, ali i odabranih europskih primjera dobre prakse valorizacije dvoraca te analizom povijesne vrijednosti i trenutnog stanja dvorca Drašković možemo zaključiti da dvorac Drašković, kao i mnoga druga kulturna i prirodna dobra diljem Hrvatske imaju velik potencijal za valorizaciju i održivi turistički razvoj, čime se i potvrđuje postavljena hipoteza. . Uz turističku valorizaciju dvoraca, moguć je i razvoj posebnih oblika turizma poput kulturnog, agroturizma, eko-turizma, sportsko-rekreacijskog, kreativnog i mnogih drugih, pa je iz tog razloga u radu obavljeno i istraživanje preferencija i potreba potencijalnih turista. Preferencije i potrebe turista neprestano se mijenjaju. Iz tog je razloga, prije kreiranja održivog turističkog proizvoda na kontinentu važno istraživanje tržišta kako bi proizvod prilagodili potrebama turista te kako bi valorizacija bila uspješna.

Da bi se intenzivirao razvoj turizma cijele kontinentalne Hrvatske važno je održivo korištenje resursa, kulturnog nasljeđa koje bez adekvatne namjene i obnove propada. U kreiranju novog proizvoda i njegovog pozicioniranja na tržištu nebrojeno je mnogo mogućnosti, no kod obnove i turističke valorizacije dvoraca i drugih kulturnih dobara, njihova održivost i kulturno nasljeđe trebali bi biti važniji od zarade, što nije često slučaj. Razvoj turizma te valorizacija kulturnog nasljeđa, u ovom slučaju dvoraca, kao što je navedeno, bila bi od velike koristi za gospodarstvo, lokalno stanovništvo, destinacije ali i za održivost.

POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Jacenty Sznajder, M., (2016.) *Metropolitan Commuter Belt Tourism*, London, Routledge
2. Obad-Šćitaroci, M., (1991.) *Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja*, Zagreb: Školska knjiga
3. Obad-Šćitaroci, M., (1989.) *Perivoji i dvorci Hrvatskog zagorja*, Zagreb: Školska knjiga

Časopisi:

1. Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2018.), Veliki Bukovec - dvorac grofova Draškovića, *Zagreb, moj grad*, XI (67), str. 38-42.
2. Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2015.) Klenovnik- dvorac sanatorij, *Zagreb, moj grad*, IX (56), str. 100-109.
3. Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2014.) Romantični Trakošćan, *Zagreb, moj grad*, VIII (49), str. 72-79.
4. Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2017.), Četiri stoljeća kontinuiteta stanovanja i života u dvorcu Miljana, *Zagreb, moj grad*, XI (65), str. 36-42.
5. Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B., (2015.), Zatišje u Maruševcu, *Zagreb, moj grad*, IX (53), str. 84-90.

Zbornici radova:

1. Mrđa, A., Bojanić-Obad-Šćitaroci, B. (2017.) Modeli održivog planiranja turizma kulturnog naslijeđa, U: Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B. (ur.) *Modeli revitalizacije i unaprjeđenja kulturnog naslijeđa – multidisciplinarni dijalog, zbornik radova znanstvenog kolokvija*, Zagreb, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str.93.
2. Obad-Šćitaroci, M., Bojanić-Obad-Šćitaroci, B. (2018.) Modeli obnove perivoja kao kulturnog naslijeđa, U: Marić, M. (ur.), *Zbornik radova: dr. sc. Bruno Šišić – dubrovački krajobrazni arhitekt*, Dubrovnik, Matica hrvatska, str. 111-121.
3. Obad-Šćitaroci, M., Bojanić-Obad-Šćitaroci, B. (2006.) Kriteriji vrednovanja dvoraca – odabir najvrijednijih hrvatskih dvoraca, U: Obad-Šćitaroci, M. (ur.), *Dvorci i ljetnikovci*

– *kulturno naslijeđe kao pokretač gospodarskog razvoja*, Zagreb, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 143-158.

4. Obad-Šćitaroci, M., (2017.) Modeli revitalizacije i unaprjeđenja kulturnog naslijeđa u kontekstu istraživačkoga projekta urbanizam naslijeđa, U: U: Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B. (ur.), *Modeli revitalizacije i unaprjeđenja kulturnog naslijeđa – multidisciplinarni dijalog, zbornik radova znanstvenog kolokvija*, Zagreb, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str.12-15.
5. Obad-Šćitaroci, M., Bojanić Šćitaroci Obad, B., (2017.) Prostorno-planerski i urbanistički modeli oživljavanja i unaprjeđenja dvoraca, U: Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B. (ur.), *Modeli revitalizacije i unaprjeđenja kulturnog naslijeđa – multidisciplinarni dijalog, zbornik radova znanstvenog kolokvija*, Zagreb, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 48.
6. Obad-Šćitaroci, M., (2017.) „Uvod u znanstveni kolokvij“, U: Obad-Šćitaroci, M. i Bojanić-Obad-Šćitaroci, B. (ur.), *Modeli revitalizacije i unaprjeđenja kulturnog naslijeđa – multidisciplinarni dijalog, zbornik radova znanstvenog kolokvija*, Zagreb, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 6-11.
7. Popović, D., (1976.) Prilog poznavanju povijesti velikobukovečkog vlastelinstva, U: Feletar, D., Horvatić, F. (ur.) *Podravski zbornik 76*, Čakovec, Muzej grada Koprivnice, str. 132-139.

Internetski izvori:

1. <https://visitzagorje.hr/2020/12/28/dvorci-sjeverne-hrvatske-kao-jedinstveni-turisticko-kulturni-proizvod/>, 18.5.2021.
2. <https://min-kulture.gov.hr/kulturna-bastina/vrste-kulturne-bastine/nepokretna-kulturna-bastina/pojedinacna-kulturna-dobra/dvorci-i-kurije-7246/7246>, 18.5.2021.
3. <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/dvorci-reprezentativna-arhitektura-kontinentalne-hrvatske/19669>, 18.5.2021.
4. <http://www.velikibukovec.hr/o-nama/>, 01.06.2021.
5. <https://trakoscan.hr/>, 01.06.2021.
6. <https://dnm.dk/en/frederiksborg-castle/>, 06.07.2021.
7. <https://www.chambord.org/en/>, 06.07.2021.

8. <https://www.neuschwanstein.de/index.htm>, 06.07.2021.
9. <http://www.uhpa.hr/clanak/-100-dvoraca-sjeverne-hrvatske-35496>, 06.07.2021.
10. <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=63777> 19.07.2021.

POPIS SLIKA

Slika 1. Dvorac Klenovnik.....	8
Slika 2. Park i dvorac Maruševec.....	9
Slika 3. Dvorac Neuschwanstein	12
Slika 4. Dvorac Frederiksborg	13
Slika 5. Dvorac Chambord.....	14
Slika 6. Dvorac Drašković	17
Slika 7. Prikaz rezultata - posjet domaćim/inozemnim destinacijama i atrakcijama	21
Slika 8. Prikaz rezultata - provođenje odmora na selu ili u gradu	21
Slika 9. Prikaz rezultata – tip smještajnog objekta	22
Slika 10. Prikaz rezultata - motivi odlaska na putovanje	23
Slika 11. Prikaz rezultata- posebni oblici turizma	24
Slika 12. Prikaz rezultata- razvijenost turizma Sjeverne Hrvatske	25
Slika 13. Prikaz rezultata- mogućnost za napredak u razvoju turizma Sjeverne Hrvatske	25
Slika 14. Prikaz rezultata- posjet dvorcu Trakošćan.....	26
Slika 15. Prikaz rezultata - konkurencija na tržištu.....	26
Slika 16. Prikaz rezultata- motivi za posjet dvorcu.....	27
Slika 17. Prikaz rezultata- posjet nanovo obnovljenim i turistički valoriziranim dvorcima	28
Slika 18. Prikaz rezultata- jednodnevni/višednevni posjet dvorcu	28

PRILOZI

1. Anketa korištena u istraživanju - [Anketa - preferencije i potrebe potencijalnih posjetitelja.pdf](#)

Anketni upitnik - istraživanje preferencija i potreba potencijalnih posjetitelja

Istraživanje se provodi za potrebe završnog rada, a na temelju rezultata ovog anketnog upitnika analizirati će se želje i potrebe potencijalnih posjetitelja za razvoj turizma i valorizacijom kulturnog nasljeđa, u ovom slučaju dvoraca Sjeverne Hrvatske, odnosno dvoraca na području triju županija: Međimurske, Krapinsko-zagorske i Varaždinske županije.

***Obavezno**

1. 1. Kojoj dobnoj skupini pripadate? *

Označite samo jedan oval.

- mladi (15-25)
 odrasli (26-59)
 umirovljenici (60 i više)

2. 2. U kojoj županiji živite? *

3. 3. Vrsta naselja u kojem živite? *

Označite samo jedan oval.

- Grad
 Selo

4. 4. Koliko puta godišnje putujete na jednodnevne izlete? *

Označite samo jedan oval.

- Jednom do dva puta
 Tri do pet puta
 Više od pet puta
 Nikad

5. 5. Koliko puta godišnje putujete na višednevni odmor? *

Označite samo jedan oval.

- Jednom do dva puta
- Tri do pet puta
- Više od pet puta
- Nikad

6. 6. Preferirate li posjet domaćim ili inozemnim destinacijama i atrakcijama? *

Označite samo jedan oval.

- Domaćim
- Inozemnim

7. 7. Preferirate li više odmor na selu ili u gradu? *

Označite samo jedan oval.

- Selo
- Grad

8. 8. Na putovanjima, u kojem tipu od navedenih smještajnih objekata najčešće odsjedate? *

Označite samo jedan oval.

- Hotel
- Apartman
- Kamp
- Smještaj u seljačkom domaćinstvu
- Kuća za odmor

9. 9. Koji su motivi Vašeg odlaska na putovanje? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Relaksacija i razbibriga
- Zabava
- Sport i rekreacija
- Stjecanje novih znanja
- Upoznavanje s kulturom i tradicijom, razgled kulturno-povijesne i prirodne baštine
- Shopping
- Posjet prijateljima i rodbini

10. 10. Koji Vam od navedenih posebnih oblika turizma najviše odgovara za provođenje odmora? *

Označite samo jedan oval.

- Urbani(gradski) turizam
- Ruralni(seoski) turizam
- Sportsko-rekreacijski turizam
- Kulturni turizam
- Avanturistički
- Zdravstveni i wellness turizam
- Kreativni turizam (pr.kreativne radionice)

11. 11. Smatrate li da je turizam Sjeverne Hrvatske dobro razvijen? *

Označite samo jedan oval.

- Da
- Ne

12. 12. Smatrate li da Sjeverna Hrvatska ima mogućnosti za napredovanje u razvoju turizma? *

Označite samo jedan oval.

- Da
- Ne

13. 13. Jeste li upoznati sa kulturno-povijesnom baštinom Sjeverne Hrvatske? *

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

14. 14. Smatrate li da su dvorci Sjeverne Hrvatske vrijedno kulturno-povijesno nasljeđe Hrvatske? *

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

15. 15. Smatrate li da bi obnova i turistička namjena dvoraca doprinijela razvoju turizma Sjeverne Hrvatske? *

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

16. 16. Jeste li ikad posjetili dvorac Trakošćan? *

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

17. 17. Sjeverna Hrvatska broji oko 180 dvoraca i kurija, no samo njih nekoliko ima turističku namjenu (pr. Trakošćan, Veliki Tabor), a velik broj dvoraca propada. Smatrate li da bi obnovom i turističkom namjenom i ostali dvorci mogli konkurirati na tržištu? *

Označite samo jedan oval.

Da

Ne

18. 18. Što bi Vas od navedenog privuklo za posjet nekom dvorcu na području Sjeverne Hrvatske? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Pristupačne cijene ulaznica
- Dobra promocija
- Bogat sadržaj
- Blizina destinacije/atrakcije
- Izložbe, koncerti, radionice i slični događaji
- Dobra prometna povezanost
- Uređen perivoj dvorca/boravak u prirodi

19. 19. Biste li posjetili neki od nanovo obnovljenih i turistički valoriziranih dvoraca na području Sjeverne Hrvatske? *

Označite samo jedan oval.

- Da
- Ne

20. 20. Da se u sklopu ponude dvorca koji posjećujete nudi i smještaj, biste li tada putovali na višednevni odmor ili na jednodnevni izlet? *

Označite samo jedan oval.

- Višednevni odmor
- Jednodnevni izlet

SAŽETAK

U Sjevernoj Hrvatskoj prvi dvorci počeli su se graditi na području Hrvatskog zagorja početkom 17. stoljeća, gdje je sada najveća gustoća dvoraca u Hrvatskoj. Dvorci građeni sve do kraja 17. stoljeća građeni su prema obilježjima renesanse, a početkom 18. stoljeća gradili su se dvorci kao inspiracija na baroknu arhitekturu. Također, gledajući arhitekturu svih dvoraca Sjeverne Hrvatske, na pojedinim dvorcima može se uočiti i afirmacija klasicizma. Na obnovama dvoraca iz 19. i 20. stoljeća vidljiva je pojava romantizma i historicizma. Dvorci Sjeverne Hrvatske imaju bogatu povijest i izrazitu kulturno-povijesnu vrijednost, te su iz tog razloga i važan dio turističke ponude kontinentalne Hrvatske.

Jedan od najpoznatijih dvoraca Sjeverne Hrvatske je dvorac Trakošćan, koji je danas kompletno namijenjen u turističke svrhe. 1954. godine, unutrašnjost dvorca postaje muzej, a perivoj dvorca postao je omiljeno mjesto za šetnje, trčanje i boravak u prirodi, ne samo lokalnom stanovništvu nego i izletnicima iz drugih krajeva Hrvatske i turistima iz inozemstva. Sjeverna Hrvatska broji oko 180 dvoraca i kurija, a turistički je valorizirano svega nekoliko. Valorizacijom dvoraca, kurija i perivoja u Sjevernoj Hrvatskoj obogatila bi se dosadašnja turistička ponuda te bi se na taj način i unaprijedio razvoj kulturnog turizma. Isto tako, osim kulturnog turizma, intenzivirao bi se i razvoj specifičnih oblika turizma, poput; sportsko-rekreacijskog turizma, ekoturizma i ruralnog turizam, ali i drugih specifičnih oblika turizma koji su na kontinentalnom dijelu tek nedavno uznapredovali. Dvorac Drašković u Velikom Bukovcu također je jedan od dvoraca u vlasništvu obitelji Drašković koji je vrlo dobro očuvan, ali nažalost veći dio dvorca trenutno nema nikakvu svrhu. Njegov potencijal za održivi turistički razvoj i valorizaciju je izuzetno velik, a njegova vrijednost neupitna. Zaštita i obnova dvoraca od velike su važnosti jer dvorci predstavljaju iznimno vrijedno kulturno nasljeđe Hrvatske koje bez adekvatne namjene i obnove propada.

Razvoj turizma na području Sjeverne Hrvatske uvelike utječe na demografsko i ekonomsko stanje tog područja ali i na održivost destinacija diljem Hrvatske. Korištenjem kulturnih i prirodnih resursa kontinentalnog dijela Hrvatske smanjila bi se koncentracija turizma na obalni pojas i potencijalno smanjila sezonalnost što također ide u korist održivom razvoju turizma.

SUMMARY

In Northern Croatia, the first castles were built in the area of Hrvatsko zagorje at the beginning of the 17th century, where is the highest density of castles. Castles that were built until the end of the 17th century were built according to the characteristics of the Renaissance and at the beginning of the 18th century they were built as an inspiration for Baroque architecture. Also, looking at the architecture of all castles in Northern Croatia, the affirmation of classicism can be seen in some castles, and the appearance of romanticism and historicism can be seen in the restoration of castles from the 19th and 20th centuries. The castles of Northern Croatia have a rich history and a distinct cultural and historical value, for that reason they are an important part of the tourist offer of continental Croatia.

One of the most famous castles in Northern Croatia is the Trakošćan castle, which is today completely intended for tourist purposes. In 1954, the interior of the castle became a museum, and the castle park became a favorite place for walks, running and other outdoor activities, not only for locals but also for tourists from other parts of Croatia and tourists from abroad. In Northern Croatia, there is about 180 castles and manors and only a few have been valorized. The valorization of castles, manors and parks in Northern Croatia would enrich the current tourist offer and improve the development of cultural tourism as well as development of specific forms of tourism, such as; sports and recreational tourism, ecotourism and rural tourism, but also other specific forms of tourism that have only recently advanced on the continental part. Drašković Castle in Veliki Bukovac is also one of the castles owned by the Drašković family, which is very well preserved, but unfortunately most of the castle currently has no purpose. Its potential for sustainable tourism development and valorization is enormous, and its value is unquestionable. Protection and restoration of castles are of great importance because castles represent an extremely valuable cultural heritage of Croatia, which decays without adequate purpose and restoration.

The development of tourism in Northern Croatia greatly affects the demographic and economic situation in that area, as well as the sustainability of destinations throughout Croatia. Exploitation of cultural and natural resources of the continental part of Croatia would reduce the concentration of tourism on the coastal belt and potentially reduce seasonality, which also benefits the sustainable development of tourism.